

Kohtuasi C-269/90

[...]

Ühine tollitariifistik – Teadusaparatuuri maksust vabastamine – Samaväärne teaduslik väärtus

[...]

EUROOPA KOHTU OTSUS

21. november 1991*

Kohtuajand C-269/90,

mille eesmärgiks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel esitatud Bundesfinanzhofi taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Hauptzollamt Muenchen-Mitte

ja

Technische Universitaet Muenchen,

eelotsust komisjoni 5. juuli 1983. aasta otsuse 83/348/EMÜ (EÜT L 188, lk 22), mille kohaselt seadme nimetusega „Jeol-Scanning Electron Microscope, model JSM-35 C“ importimisel ei ole võimalik kohaldada vabastust ühise tollitariifi alusel võetavast tollimaksust, kehtivuse kohta,

EUROOPA KOHUS

koosseisus: president O. Due, kodade esimehed Sir Gordon Slynn, R. Joliet, F. A. Schockweiler ja F. Grévisse, kohtunikud G. F. Mancini, C. N. Kakouris, J. C. Moitinho de Almeida, G. C. Rodríguez Iglesias, M. Díez de Velasco ja M. Zuleeg,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: vanemametnik H. A. Rühl,

võttes arvesse kirjalikke märkusi, mida esitasid:

– Technische Universität Münchener nimel Leitender Regierungsdirektor hr Wachinger,

– komisjoni nimel õigustalituse liige õigusliku esindaja ülesannetes, J. Sack,

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades menetlusdokumente,

kuulanud 11. juuni 1991. aasta kohtuistungil ära komisjoni suulised märkused,

kuulanud 11. juuli 1991. aasta kohtuistungil ära kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

1. Oma 17. juuli 1990. aasta otsusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 6. septembril, esitas Bundesfinanzhof EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel eelotsuse küsimuse komisjoni 5. juuli 1983. aasta otsuse nr 83/348 (EÜT L 188, lk 22), mille kohaselt seadme nimetusega „Jeol-Scanning Electron Microscope, model JSM-35 C“ importimisel ei ole võimalik kohaldada vabastust ühise tollitariifi alusel võetavast tollimaksust, kehtivuse kohta.

2. See küsimus kerkis Technische Universität Müncheni ja Hauptzollamt München-Mitte'i vahelise kohtuvaidluse käigus.

3. Kohtuvaidluse esemeks on ühendusse imporditud teadusaparatuuri tollimaksuvabastus, mille aluseks on nõukogu 10. juuli 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 1798/75, haridus-, teadus- ja kultuurimaterjalide impordi kohta ühise tollitariifistiku maksumäärasid kohaldamata (EÜT L 194, lk 1) artikli 3 lõike 1 punkt b, mida muudeti nõukogu 8. mai 1979. aasta määrusega (EMÜ) nr 1027/79 (EÜT L 134, lk 1), mis jõustus 1. jaanuaril 1980.

4. Technische Universität andis ajavahemikul 1. juunist 1979 kuni 23. märtsini 1981 vabasse ringluses skaneeriva elektronmikroskoobi, mudel JSM-35 C, mille valmistajaks oli Tokio ettevõtte Japan Elektron Optics Laboratory Ltd. Seade oli ette nähtud uuringutegevuseks ülikooli keemia-, bioloogia- ja geograafiaosakonnas. Mikroskoopi oli ette nähtud kasutada elektrokeemiliste protsesside ning geoloogia, mineraloogia ja toiduainetekeemia probleemide uurimiseks ning sünteetiliste materjalide, fotokeemiliste emulsioonide ning bioloogiliste süsteemide alaseks teadustegevuseks.

5. Esialgu nõustus Hauptzollamt seadme tollimaksuvabastusega. Kuid seejärel, 1982. aasta 14. ja 15. aprilli ning 22. juuni otsuste kohaselt nõudis ta tollimaksu tasumist suuruses 31 110 Saksa marka, millele lisandus tollikäibemaks suuruses 3746 Saksa marka.

6. Technische Universität esitas selle nõude kohta haldusprotesti ning seejärel palus Hauptzollamt komisjoni 12. detsembri 1979. aasta määruse (EMÜ) nr 2784/79, millega määratakse kindlaks määruse (EMÜ) nr 1798/75 üksikasjalikud rakenduseeskirjad (EÜT L 318, lk 32) artikli 7 lõike 2 alusel komisjoni sekkumist.

7. Komisjon tegi 5. juulil 1983 ülalmainitud otsuse nr 83/348, mille kohaselt kõnealuse elektronmikroskoobi suhtes ei saa kohaldada ühtse tollitariifistiku maksuvabastust,

kuivõrd samasuguse teadusliku väärtusega seadmeid, mida on võimalik kasutada samadeks eesmärkideks, valmistati ka ühenduses, eeskätt oli tegemist ettevõtte Philips Nederland BV valmistatud seadmega PSEM 500 X.

8. Kõnealuse otsuse alusel lükkas Hauptzollamt tagasi Technische Universitāti tollimaksuvabastuse taotluse ning algatas kohtumenetluse.

9. Seda kohtuvaidlust viimase instantsi kohtuna menetlev Bundesfinanzhof leidis, et käesolev kohtuasi on seotud küsimusega, kas ülalmainitud komisjoni otsus nr 83/348 on kehtiv. Bundesfinanzhofi arvates on Euroopa Kohus varasemalt otsustanud, et tal on ilma tollimaksuta imporditavate teadusinstrumentidega seotud kohtuvaidluste puhul vaid piiratud kontrollipädevus. Varasema kohtupraktika alusel võib Euroopa Kohus, võttes arvesse antud valdkonnas kerkivate küsimuste tehnilist laadi, kuulutada komisjoni otsuse kehtetuks vaid juhul kui tegemist on ilmse hindamisvea või võimu kuritarvitamisega. Eelotsuse küsimusega soovitakse teada, kas võib olla tegemist sellise olukorraga.

10. Bundesfinanzhof leiab, et faktiliste asjaolude kontrollimine ning tollimaksuvabastust võimaldavate õiguslike kriteeriumide kohaldamine peab toimuma õigusliku järelevalve all. Asjaolu, et pädevate tolliasutuste poolt teostatud teadusinstrumentide samaväärsuse võrdlus on äärmiselt tehnilise iseloomuga, ei saa põhjendada selle õiguskaitse nõude rikkumist.

11. Seetõttu palub Bundesfinanzhof Euroopa Kohtul otsustada, kas komisjoni ülalmainitud 5. juuli 1983. aasta otsus nr 83/348 on kehtiv.

12. Üksikasjalikumat teavet kohtuvaidluse asjaolude, kohtumenetluse kulgemise ja Euroopa Kohtule esitatud kirjalike ja suuliste märkuste kohta on võimalik saada menetlusdokumentidest. Järgnevalt esitatakse neid vaid sedavõrd, kui võrd neid on vaja kohtu tehtud otsuse põhjendamiseks.

13. Tuleb märkida, et kuivõrd tegemist on haldusmenetlusega, mis käsitleb keerulisi tehnilisi hinnanguid, peab komisjonil oma ülesannete täitmiseks olema vastav hindamispädevus.

14. Juhul kui ühenduse institutsioonidel on vastav hindamispädevus, on äärmiselt oluline, et järgitaks ühenduse õiguskorraldusega haldusmenetluste puhul sätestatud tagatise. Selliste tagatiste hulka kuuluvad eeskätt pädeva institutsiooni kohustus uurida igal konkreetsel juhul hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetseid asjaolusid, tagada asjassepuutuvale isikule õigus oma seisukohtade esitamiseks ning kohustus tehtud otsust piisavalt põhjendada. ainult sel viisil saab Euroopa Kohus veenduda, et kõik faktilised ja õiguslikud tingimused, millest hindamisõiguse rakendamine sõltub, on täidetud.

15. Seega tuleb vaadelda, kas vaidlusaluse otsuse tegemisel järgiti ülalpool mainitud põhimõtteid.

16. Esmalt tuleb meenutada, et ülalmainitud määrusega nr 1798/75 jõustati ühenduses Firenze 22. novembri 1950. aasta leping (vt EÜT 1979, L 134, lk 14), mille kohaselt lepinguosalisel liikmesriigid kohustusid mitte kohaldama tolli- ja muid makse

teadusinstrumentide suhtes, mis on ette nähtud kasutamiseks haridus- või teadusvaldkonnas, tingimusel, et importivas riigis ei valmistata samaväärseid teadusinstrumente.

17. Ülalmainitud määruse esimese põhjenduse kohaselt tuleb võimaluse korral vabastada ühise tollitariifistiku alusel võetavast tollimaksust haridus-, teadus- või kultuurivaldkonnaga seotud tooted, et võimaldada ideede vaba liikumist ning kultuuri- ja teadustegevust ühenduses.

18. Mainitud määruse artikli 3 lõike 1 kohaselt vabastatakse mittekaubanduslikel eesmärkidel imporditud teadusinstrumendid ja teadustöökäsitatavad seadmed ühise tollitariifistiku alusel võetavast tollimaksust, kui samaväärseid teadusinstrumente ja teadustöökäsitatavaid seadmeid samal ajal ühenduses ei valmistata.

19. Eelnevast tuleneb, et tollimaksuvabastusest teadusaparatuuri importimisel ühendusse saab keelduda põhjendusel, et on olemas sama teadusliku väärtusega ühenduses valmistatud seade, üksnes juhul, kui määrust (EMÜ) nr 1798/75 kohaldavate ametiasutuste uuringuga on see asjaolu kindlalt välja selgitatud.

20. Ülalmainitud määruses nr 2784/79 ettenähtud menetluse käigus küsib komisjon nõu liikmesriikidelt ning vajadusel ekspertrühmalt. Kui ekspertrühma teostatud uuringust ilmneb, et ühenduses valmistatakse samaväärset seadet, teeb komisjon otsuse, mille kohaselt tingimused maksuvabastuse kohaldamiseks importimisel ei ole täidetud.

21. Komisjon on teatanud, et ta on alati pöördunud ekspertrühma poole, kuivõrd tal ei ole teisi võimalusi kõnealuse aparatuuri kohta teabe saamiseks.

22. Sel juhul saab ekspertrühm täita oma ülesandeid vaid juhul, kui sellesse kuuluvatel isikutel on nõutavad tehnilised teadmised kõnealuse teadusaparatuuri kasutamise kohta erinevates valdkondades või kui kõnealuse rühma liikmed küsivad nõu ekspertnõukogult, kellel on vastavad teadmised. Kuid ei ekspertrühma koosseisu protokollist ega Euroopa Kohtus toimunud arutelu käigus ei ilmnenud, et kõnealuse rühma liikmetel endil oleks nõutavad teadmised keemia, bioloogia ja geograafia valdkonnas või et nad oleks küsinud nõu nende valdkondade ekspertidelt, et teha otsus tehnilistes küsimustes, mis kerkivad antud juhul teadusvaldkonnas kasutatavate seadmete samaväärsuse uurimise käigus. Seega ei ole komisjon täitnud kohustust uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetsetel juhtudel esinevaid asjaolusid.

23. Teiseks tuleb märkida, et ülalmainitud määruses nr 2784/79 ei ole teadusaparatuuri importiva asjaomase isiku jaoks nähtud ette võimalust anda ekspertrühmale omapoolseid selgitusi, avaldada arvamust rühma käsutuses oleva teabe üle ega võtta seisukohta rühma esitatava arvamuse kohta.

24. Seejuures tunneb just importiv asutus kõige paremini neid tehnilisi tingimusi, millele teadusaparatuur eeldatavate tööülesannete sooritamiseks peab vastama. Võrdlus imporditava seadme ja ühenduses valmistatud seadme vahel tuleb seetõttu läbi viia lähtuvalt asjaomase isiku esitatud andmetest, mis on seotud konkreetse uurimisprojektiga, mille jaoks kõnealust aparatuuri kasutatakse.

25. Lisaks sellele hõlmab õigus anda komisjoni läbiviidava haldusmenetluse käigus selgitusi seda, et asjaomasele isikule antakse võimalus selle menetluse käigus võtta seisukoht antud küsimuse asjaolude ja ühenduse institutsioonile esitatud dokumentide kohta ning teha see seisukoht teatavaks. Vaidlusaluse otsuse puhul seda tingimust ei arvestatud.

26. Kolmandaks ja viimaseks tuleb märkida asutamislepingu artikli 190 alusel antava põhjenduse osas, et Euroopa Kohtu varasema kohtupraktika kohaselt (vt eeskätt 26. juuni 1986. aasta otsust kohtuasjas 205/85, Nicolet Instrument, EKL lk 2049) peab see põhjendus hõlmama süüdistuse esitajaks oleva ühenduse ametiasutuse selget ja ühemõttelist selgitust, mis võimaldab asjaomasel isikul aru saada võetud meetme põhjendustest ja kaitsta oma õigusi ning mis võimaldab Euroopa Kohtul teostada järelevalvet.

27. Antud juhul tuleb märkida, et komisjoni otsus ei hõlma piisavas ulatuses teaduslikke järeldusi, mis võiks põhjendada otsust, mille kohaselt ühenduses valmistatud seade on samaväärne imporditud seadmega. Vaidlusaluses otsuses on piiratud komisjoni varasema otsuse, antud juhul 23. detsembri 1981. aasta otsuse 82/86/EMÜ (EÜT 1982, L 41, lk 33) sõnastuse kordamisega. Seega ei ole asjaomasel poolel võimalust kontrollida, kas otsus on seotud hindamisveaga. Seega ei rahulda antud otsus asutamislepingu artiklis 190 sätestatud nõudmisi.

28. Eelnevatest põhjendustest ilmneb, et vaidlusalune otsus on võetud vastu haldusmenetluse alusel, mille puhul ei ole täidetud pädeva asutuse kohustust uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetseid asjaolusid, ei ole järgitud asjaomase isiku õigust esitada omapoolseid märkusi ning kohustust esitada tehtud otsuse piisav põhjendus.

29. Seega tuleb riikliku kohtu küsimusele vastata, et komisjoni 5. juuli 1983. aasta otsus nr 83/348, mille kohaselt seadme nimetusega „Jeol-Scanning Electron Microscope, model JSM-35 C“ importimisel ei ole võimalik kohaldada vabastust ühise tollitariifi alusel võetavast tollimaksust, ei ole kehtiv.

Kohtukulud

30. Kohtule oma märkused esitanud Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus riiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimusele, mille Bundesfinanzhof esitas Euroopa Kohtule oma 17. juuli 1990. aasta otsusega, otsustab:

Komisjoni 5. juuli 1983. aasta otsus nr 83/348, mille kohaselt seadme nimetusega „Jeol-Scanning Electron Microscope, model JSM-35 C“ importimisel ei ole võimalik kohaldada vabastust ühise tollitariifi alusel võetavast tollimaksust, ei ole kehtiv.

Due	Slynn	Joliet	Schockweiler	Grévisse
Mancini		Kakouris		Moitinho de Almeida
Rodríguez Iglesias		Díez de Velasco		Zuleeg

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 21. novembril 1991. aastal Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

J.-G. Giraud

O. Due